

Nytt avlsprogram for Cavalier King Charles Spaniel – forslag til årsmøtet

1. Bakgrunn og status

For å bedre helsen på Cavalier, og som en oppfølging av dommen, skal det utarbeides et nytt avlsprogram i klubben.

Klubben er inne i en prosess med avlsprogrammet. Det er allerede gjort mye, men det gjenstår en del innhenting av informasjon og avklaringer.

2. Hva som er gjort av arbeidsutvalget så langt

- Har gått gjennom dagens avlsregler for å vurdere endringer og også brukt «trafikklysmodellen»
- Har jobbet og hatt møter om et opplegg for utkrysning som kan passe for cavalier
- Har jobbet med opplegg og organisering for videre avklaring i utkrysningsprosjektet
- Har hatt møter med NKK og innhentet deres tilbakemelding på utkastet til avlsprogram
- Har utarbeidet forslag til nytt avlsprogram som nå legges fram til behandling.

3. Møteoversikt - arbeidsutvalget

- 3 Møter med veterinærene hos NKK
- Møte med Frode Lingaas og Kim Bellamy
- 2 møter med norsk Lundehundklubb, der professor Peer Berg deltok på et av dem
- Møte med Raymond Wolmer om et engelsk utkrysningsprosjekt, der Working Spaniel brukes
- En rekke møter i arbeidsgruppen

(For detaljert møteoversikt – se vedlegg)

4. Hva er vi dømt for?

I dommen står det: «Lagmannsretten har kommet til at videre avl av Cavalier er i strid med dyrevelferdsloven § 25 tredje ledd, jf. andre ledd basert på risikoen som foreligger for at avkom av rasen får Syringomyeli med symptomer (SM-S) og «Chiari-like malformation pain» (CM-P), og hensett til de lidelsene det innebærer for de hundene som rammes. Lagmannsretten har i vurderingen lagt vekt på forekomsten av SM-S og CM-P blant Cavalier, arvbarheten av CM og SM av ulike grader med slik risiko for utvikling av CM-P og SM-S som foreligger, manglende bruk av MR-undersøkelser for å avdekke CM-P ved MR-undersøkelse». (s.31)

«Etter lagmannsrettens syn er det ikke nødvendig å skille mellom SM-S og CM-P for vurderingen av betydningen for hundenes helse eller naturlige atferd, ettersom både ubehandlet SM-S og CM-P innebærer lidelser for Cavalier av en karakter og et omfang som går ut over tålegrensen etter dyrevelferdsloven § 25 andre ledd, jf. § 3». (s.38)

Altså er grunnlaget både forekomsten av SM og CM.

5. Hvordan kan vi komme videre?

Dette spørsmålet svares slik ut i dommen fra Lagmannsretten:

- «Etter lagmannsrettens syn vil tilstrekkelig endring først kunne skje ved et kryssavlsprosjekt, eller vet et mer omfattende MR-screening program, som beskrevet av Rusbridge og Mandigers, som kan bidra til at det ikke avles med hunder som er disponert for slike tilstander». (s.42)

Cavalieren er altså dømt basert på en forutsetning om at forekomst for SM og CM er den samme i Norge som i de land Rushbridge legger til grunn for sine tall. Andelen av disse to sykdommene er etter rettens syn, for høy til at rasen kan avles videre på samme måte som før.

Ifølge dommen er det nødvendig med utkrysning eller skanning.

6. Om utkrysning

Våre vurderinger:

- Det er alltid viktig at man lykkes når noe ekstraordinært settes i gang, men det er ekstra viktig for klubben nå
- Det er like viktig at modellen vi velger baserer seg på forskning som er i tråd med dommen.
- Vi støtter oss derfor på beskrivelser fra Rushbridge med flere i en artikkel som ble gitt ut i 2016. Det var riktignok Griffon som ble undersøkt, men konklusjonene gjelder generelt for utkrysning.

Sitater fra Rushbridge:

- «With careful selection of appropriate conformation characteristics in the first generation, it is possible to regain the GB breed standard and reduce the degree of CM. “
- “The Kennel Club (UK) have stated that they would consider favourably proposals from a breed club to outcross to address a health problem, particularly if based on scientific advice however an effective program would require a critical mass in terms of numbers of dogs and backing from the breed club i.e. is less likely to be successful if undertaken by an individual”.

Det er altså grunnleggende viktig at det gjøres en meget grundig uttesting og vurdering av 1.generasjon, og at utkrysningsprosjektet gjøres i regi av raseklubben i samarbeid med NKK og forskere. Som det framgår av sitatet ovenfor, gir det et bedre grunnlag for suksess.

7. Mer detaljert om utkrysningsprosjektet

Innhold i prosjektet:

- Det legges opp til utkrysning med 3 ulike raser
- Det legges opp til full helsesjekk, både av cavalierer og ny rase i første generasjon. Om hunden fra utkrysningsrasen skal skannes, må vurderes for den enkelte rase.
- Det vurderes nærmere hvilke helsesjekker som skal inngå i 2. og 3. generasjon
- Det arbeides med en finansieringsløsning

Hvordan styre, lede organisere?

- Raser som kan benyttes samt regler for helsesjekk besluttet av årsmøtet og må godkjennes av sunnhetsutvalget hos NKK
- Klubbens styre og avlsråd har i samarbeid med veterinærene hos NKK, det løpende ansvar for å gi råd, støtte og kontrollere de ulike utkrysningsprosjektene
- Det opprettes en referansegruppe, der en større gruppe oppdrettere deltar

Videre arbeid etter årsmøtet:

- Arbeidsutvalget arbeider videre med avlsprogrammet, basert på vedtaket fra årsmøtet.
- Arbeidsutvalget utvides fra 5 til 7 medlemmer for å sikre bredde og inkludering.
- Arbeidsutvalget skal legge fram et oppdatert avlsprogram for det ordinære årsmøtet i år, der også utkrysning er mer utfyllende beskrevet.

8. Forslag til faglig støtte og mulig forskning

- Vi ønsker å jobbe sammen med veterinærene hos NKK i det løpende arbeidet.
- Vi kommer til å samarbeide tett med Norsk Lundehundklubb og støtte oss på deres erfaringer så langt det er overføringsverdi. Vi vil også kunne bruke diverse dokumenter for dokumentasjon og avtaler som er gjort med valpekjøpere.
- Vi vil også gå inn i et samarbeid med professor Peer Berg som har sagt ja til å hjelpe oss. Han er også interessert i å bruke resultatene våre i forskning.

9. Forslag til avlsprogram

Basert på informasjonen ovenfor, ønsker klubben å legge opp til følgende endringer i avlsprogrammet:

1. Utkrysning:

- Vi setter i gang et utkrysningsprosjekt, der vi legger til grunn artikkelen fra Rushbridge i 2016, [Inheritance of Chiari-Like Malformation: Can a Mixed Breeding Reduce the Risk of Syringomyelia? | PLOS ONE](#)
 - Vi legger opp til å bruke 3 ulike raser. Avlspartner for annen rase forutsettes helseundersøkt for sykdommer for den andre rasen, og for SM dersom det kan være risiko for CM eller SM i den andre rasen. Dette må vurderes nærmere for den enkelte rase.
 - Vi legger opp til skanning av alle avkom i 1.generasjon for å sikre et best mulig grunnlag for videre avl
 - Utkrysningsprosjektet må utredes videre, og vi ønsker å legge fram et fullstendig avlsprogram som kan være gjeldende inntil videre på ordinært årsmøte i mai
 - Internt i klubben utvidere vi gruppen som skal arbeide med forslag til utkrysningsprosjekt fram mot årsmøtet, og vi oppretter også en referansegruppe
 - Vi vil samarbeide med veterinærene hos NKK og vil kontakte SU for å veiledning
 - Vi støtter oss på Norsk Lundehundklubb og deres erfaringer så langt erfaringene passer inn i vårt opplegg

2. Skanning:

- Vi innfører obligatorisk skanning i tråd med matrisen som Rushbridge har utarbeidet. Vi vil i perioden fram til årsmøtet undersøke nærmere hvorfor Danmark har gjort de tilpasningene de har gjort.
- Vi ønsker å legge opp til finansiering av skanning av samtlige valper i et kull i ordinær raseavl for 2-3 oppdrettere, finansiert av klubben. Dette for å få best mulig innsikt i status for CM og SM i Norge og om mulig sikre at vi får gode avlshunder også ut fra ordinær avl.

3. Finansiering:

Det jobbes videre med finansieringsordninger. Det er viktig å få til gode ordninger.

4. Alder for avlsdebut:

- Vi mener det er ønskelig å redusere alderen for avlsdebut, ved at hundene skannes på 2 år og deretter kan avles. Spesielt for utkrysning er dette viktig, fordi vi ønsker å få resultater av et slikt prosjekt så fort som det er mulig. Det tar uansett lang tid. Det er sendt en henvendelse til professor Häggström i Sverige som har vært rasens hjertespesialist siden tidlig på 2000-tallet, for å få hans syn på en lavere debutalder ut fra hans perspektiv.

Kommentar: NKK tilrår ikke en slik løsning. Det må jobbes nærmere med avklaring av dette punktet.

5. Avlsregler for hjerte:

- Vi foreslår at det arbeides for at reglene for hjerte justeres noe, slik at avlskravene samlet ikke er for omfattende og krevende med tanke på genpoolen. Vi er klar over at reglene for hjerteundersøkelser er godkjent av SU, og at sak må legges fram der, for avklaring.

Kommentar: NKK tilrår ikke en slik løsning. Det må jobbes nærmere med avklaring av dette punktet.

6. Patella:

- Vi ønsker å åpne på klubbens regler når det gjelder patella. Kravet blir i så fall at patellastatus skal være kjent for begge avlsdyr, og at det avles på patella med grad 0, 1 og 2 i kombinasjoner der det andre avlsdyret ikke har patella.

Arbeidsutvalgets forslag til vedtak:

Avlsprogrammet som er beskrevet ovenfor vedtas som klubbens forslag til avlsprogram (punkt 9), basert på arbeidet som er gjort til nå.

Avlsprogrammet skal delvis presiseres (spesielt for utkrysning), og delvis avklares med NKK og om mulig Sunnhetsutvalget på andre punkter, før det legges fram til endelig behandling for årsmøtet i april/mai.

Når det skal jobbes videre med avlsprogrammet fram til det ordinære årsmøtet, skal arbeidet følge den skissen for framgangsmåte og organisering som er gitt ovenfor, så langt det viser seg å være mulig.

Vedlegg:

1. Mail fra HS-leder Tom Ø.Martinsen

2. Referanse til artikkelen som er vist til i teksten:

[Inheritance of Chiari-Like Malformation: Can a Mixed Breeding Reduce the Risk of Syringomyelia? | PLOS ONE](#)

3. Møteoversikt – arbeidsutvalget

Dato	Tittel referat	Avholdt med
12.12.2022	Møtereferat 1 møte 12 desember 2022	Arb.gr
15.12.2022	Møtereferat 2 møte m NKK 15 desember 2022	Arb.gr + Vet i NKK
18.12.2022	Møtereferat 3 møte 18 desember 2022	Arb.gr
19.12.2022	Møtereferat Styret 19 desember 2022	Styret + arbgr + NKK
28.12.2022	Møtereferat 4 møte 28 desember 2022	Arb.gr + styret + NKK
02.01.2023	Møtereferat 5 møte 2 januar 2023	Arb.gr + styret
03.01.2023	Møtereferat 6 møte 3 januar 2023	Arb.gr + Lundeh.kl
03.01.2023	Møtereferat 7 møte 3 januar 2023	Arb.gr + Frode L, Kim B og Tom M
04.01.2023	Lunchmøte - ingen referat	Arb.gr
06.01.2023	Møte teams - ingen referat	Arb.gr
08.01.2023	Kort møte teams - ingen referat	Arb.gr
09.01.2023	Møtereferat 8 møte 9 januar 2023	Arb.gr + William, Nina, Tom
10.01.2023	Møtereferat 9 møte 10 januar 2023	Arb.gr+Ingvild E, Peer Berg LHK
11.01.2023	Møte med oppdretter i England	IBJ, AS + Ray Woolmer
11.01.2023	Møtereferat 10 møte 11 januar 2023	Arb.gr

4. Skanning-matrise slik den er beskrevet fra Rushbridge

	Age	Syringomyelia evaluation	Female is normal			Female with CCD			Female with SM		
			>5	3-5	1-3	>5	3-5	1-3	>5	3-5	1-3
			0a	0b	0c	1a	1b	1c	2a	2b	2c
Male is normal	>5	0a	yes	yes	yes	yes	yes	yes	yes	yes	Do not breed
	3-5	0b	yes	yes	yes	yes	no	no	no	no	
	1-3	0c	yes	yes	no	yes	no	no	no	no	
Male with CCD	>5	1a	yes	yes	yes	yes	yes	yes	yes	yes	
	3-5	1b	yes	no	no	yes	no	no	no	no	
	1-3	1c	yes	no	no	yes	no	no	no	no	
Male with SM	>5	2a	yes	no	no	yes	no	no	no	no	
	3-5	2b	yes	no	no	yes	no	no	no	no	
	1-3	2c	Do not breed								
Dogs with clinical symptoms of CM/SM, no matter what age			Do not breed								

5. Matrise med forslag til endring av avlsregler

Temaer - helsetiltak	Dagens regler/retningslinjer	Tillegg etter dommen	Forslag til endringer for å balansere tilleggene
Hjertesykdom	<p>Foreldre dyr mellom 3 og 6 år må ha en hjerteundersøkelse med resultat "fri for bilyd" foretatt maksimalt 12 måneder før paring.</p> <p>For hunder over 6 år er det tilstrekkelig med en hjerteundersøkelse «fri for bilyd» etter fylte 6 år</p>		<p>Hjarter undersøkes normalt ved auskultasjon, utført av godkjente veterinærer.</p> <p>Ved bilyd kan hunden likevel gå i avl dersom ultralydundersøkelse viser at hjerteklaffene er fine.</p> <p>Dyr med bilyd etter 5 år kan brukes i avl dersom hunder er undersøkt av spesialist (med ultralyd) og funnet fri etter 4 års alder.</p>

SM/CM	Anbefaling	Skanning ved 2 og 4 års alder	
Utkrysning	Ingen	Utkrysningsprosjekt med 3 ulike raser	
Alder for avlsdebut	3 år		2 år – både ved ordinær avl og ved utkrysning
Øyeundersøkelser	Tidligst ved 1 årsalder		
Gentester	EF og CCS		
Patella	Tidligst ved 1 års alder, grad 0 på begge ben		Kjent status med resultat grad 0,1 og 2

6. Tilbakemelding fra NKK om vårt forslag

Fra avd.leder Nina Brogeland Laache i mail 13.1.23:

«Jeg benytter muligheten til å berømme arbeidsgruppa for organiseringen og fremdriften i arbeidet med å få på plass en skisse til avlsprogram for cavalier king charles spaniel innenfor en svært stram tidsramme. Vi ser at dere har lagt ned en betydelig innsats i arbeidet.

Vi viser til de oversendte dokumentene og i særdeleshet til dokumentet Nytt avlsprogram for Cavalier King Charles Spaniel – forslag til årsmøtet, og har følgende kommentarer til dette.

Helse- og registreringsavdelingen gir full støtte til at klubben igangsetter et krysningsprosjekt som beskrevet i nevnte dokument. Prosjektet må naturligvis spesifiseres ytterligere, men dette er et godt utgangspunkt for videre arbeid. NKKs helse- og registreringsavdeling ser frem til godt samarbeid med klubben om krysningsprosjektet, og bidrar gjerne med vår erfaring og kompetanse i prosjektet.

Helse og registeringsavdelingen anbefaler at klubben viderefører dagens krav om hjertescreening i tråd med vedtak gjort av Sunnhetsutvalget (SU). Dersom klubben mener det er vitenskapelig grunnlag for å gjøre endringer i screeningprogrammet for hjerte på cavalier king charles spaniel, anbefaler vi å søke SU om slike endringer.

Helseavdelingen støtter at klubben søker SU om innføring av krav til et scanningprogram for SM og CM basert på vitenskapelige dokumenterte og aksepterte kriterier, og i tråd med krav i dommen fra lagmannsretten.

Vi understreker at helse- og registeringsavdelingens vurderinger og kommentarer begrenser seg til de egenskapene nevnt i omtalte dokument.»